

De Midget scherp aan de wind?

A. Inleiding

Scherp aan de wind varen is niet het sterkste punt van onze Midgets. Of je nu met een 20, een 26 of een 31- voeter vaart.

We zijn eraan gewend, dat we door scherpe jachten met hun snelheid en hoogte, opkruisend tegen de wind, worden ingehaald. Wij weten ook, dat wij op zee sterk zijn met onze bolle vorm en lange onderwaterschip.

Een blik in vaartesten leert ons, dat de Midget een minimale hoek tegen de wind in vaart van ongeveer 50 graden. Dat is een flink stuk slechter dan de nieuwe scherpe jachten.

Kunnen we daar iets aan doen? En wat zijn de kritische succesfactoren om scherp te kunnen varen?

Hoe?

Zelf ben ik geen specialist op dit gebied. Ik ben dus op het zoek gegaan op internet, en in oude artikelen van de Waterkampioen. Natuurlijk heb ik ook onze eigen Midgetspecialisten, Henk Brockhoff, Henk Oosterwijk en Joop Ververs geraadpleegd.

Ik vond een mooi artikel "Hoger Aan De Wind" in de Waterkampioen van september 2013 over scherp varen en de factoren die daarbij belangrijk zijn. Dat artikel heb ik als uitgangspunt en toetssteen genomen voor de Midget.

B. Hoger aan de wind met de Waterkampioen

Hieronder staan de factoren, die volgens de *Waterkampioen* bepalen hoe scherp je aan de wind kunt varen.

Sturen

Het nauwkeurig sturen van de boot staat niet voor niets op nummer één. Je moet eerst snelheid maken om de kiel lift te laten genereren, en dan opsturen naar de *grove*.

De *grove* is eigenlijk niets anders dan een goot, waarbinnen de boot optimaal vaart tussen te scherp en te veel afgevallen. Val je teveel af dan helt de boot te veel. Dat kost snelheid en scherppte. Stuur je te hoog dan verlies je vaart.

Dus eerst snelheid dan hoogte.

De zeilen

Allereerst is het belangrijk dat de zeilen hun vorm behouden. Daardoor kun je hoger aan de wind varen. Als een zeil ouder wordt, verliest het de ideale vorm omdat het te bol wordt. Dat kost hoogte.

Zeiltrim

Een ander belangrijk punt is het heel nauwkeurig trimmen van het grootzeil en het voorzeil. De beide zeilen moeten goed op elkaar afgestemd zijn. Een goed hulpmiddel daarbij zijn de telltales aan het fok en de streamers aan de grote zeilen.

Aan de wind ziet de gewenste zeiltrim er als volgt uit (Bron: Zeiltrim voor Open Boten en Kajuitzeiljachten, ANWB Media):

	Zwakke wind	Matige wind	Harde wind
	<i>1-2 Beaufort</i>	<i>3-4 Beaufort</i>	<i>>5 Beaufort</i>
Voorlijk Grootzeil	Losjes	Doorgezet	Stijf doorgezet
Onderlijk Voorzeil	Losjes	Doorgezet	Stijf doorgezet
Achterlijk Grootzeil	Iets open	Gesloten	Open
Grootschoot	Iets gevierd	Doorgezet	Stijf doorgezet
Neerhouder	Losjes	Iets doorgezet	Losjes
Traveller	Naar loef	Midscheeps	Naar lij
Achterstag	Gevierd	Iets gebogen	Stijf doorgezet
Voorlijk Voorzeil	Losjes	Doorgezet	Stijf doorgezet
Onderlijk Voorzeil	Max. Profiel	Niet teveel profiel	Vlak
Achterlijk Voorzeil	Iets open	Gesloten	Open
Lei-oog Voorzeil	Naar voren en Naar binnen	In middenpositie naar binnen	Naar achteren en naar buiten.

Midget 20 'Merediaan' van de familie Kapper en Dijkstra

Vaak wordt ook geadviseerd om bij weinig wind de traveller van het grootzeil naar loef te trekken en daarna het grootschoot weer zo ver te vieren dat de giek weer midscheeps staat. Je moet er dan wel voor zorgen dat het grootzeil en de genua goed op elkaar afgesteld staan. Let op de telltales oftewel verklikkers!

De kiel

Hoe langer en smaller een kiel is, des te meer lift hij creëert. Meer lift is meer hoogte.

De schroef

Minder weerstand door het water maakt de boot sneller. En hoe sneller de boot vaart, des te meer lift er ontstaat waardoor er scherper gevaren kan worden. Ideaal is een klapschroef, of een schroef die in vaanstand gezet kan worden.

Op de meeste Midgets hebben we een vaste schroef. Overigens wordt geadviseerd om een vaste schroef in het werk in de achteruit te zetten.

Het roerblad

Het roerblad moet bij voorkeur diep en smal zijn. Dat is beter dan ondiep en breed.

Een schoon onderwaterschip

Hoe schoner het onderwaterschip, des te hoger de snelheid. En wederom geldt, hoe hoger de snelheid hoe scherper we aan de wind kunnen varen.

Twist

Twist is de verdraaiing van het zeil in verticale richting. Als er te veel wind is en de boot te schuin gaat, kun je de zeilen ontlasten door de twist bovenin het zeil op te heffen. Daardoor waait de wind bovenin weg en verdwijnt de druk. De boot gaat minder schuin en meer rechtop varen. Dat levert weer extra snelheid op.

Masttrim

Je kunt ook de mast trimmen. Dat doe je door de mast of naar voren of naar achteren te laten hellen. Hoe verder de mast naar achter helt, des te loefgieriger een boot wordt.

Gewichtsverdeling bemanning

Dit spreekt voor zich. Als een boot te schuin vaart, kun je bemanning op de hoge zijde zetten om tegendruk te geven en de boot rechter te laten varen.

C. Onze eigen specialisten over scherp varen

Onze eigen specialisten komen met de volgende conclusies.

Door de ronde neus, vorm en het lange onderwaterschip kan een Midget niet scherp aan de wind varen. In plaats daarvan krijgen we geweldige vaareigenschappen op zee. De Midget is echt in zijn element bij halve of ruime wind.

Wat je nooit moet doen is te veel knijpen. Dan verlies je te veel snelheid. Hierdoor gaat de snelheid drastisch omlaag. Daarom geldt hier meer dan bij andere boten: Houd de snelheid vast en dus gaat snelheid altijd boven hoogte.

Zeilen die uitgezeild en uitgezakt zijn, varen minder goed dan nieuwe zeilen.

D. Samenvatting

Aan de belangrijkste succesfactoren voldoet de Midget gewoonweg niet:

- Het Midgetroerblad is niet diep en smal, maar relatief breed en ondiep.
- De Midget is een langkieler. De kiel is dus ook niet smal en diep maar ondiep en loopt over de hele lengte van het onderwaterschip. Fijn als het gaat om stabiliteit en koersvastheid, maar niet handig bij scherp varen of snelle koerswijzigingen.
- De ronde neus verhindert scherp en ook comfortabel aan de wind varen.

De Midget zal dus nooit scherp aan de wind varen. Ik accepteer de werkelijkheid zoals die is. De belangrijkste conclusie uit de *Waterkampioen* en van onze specialisten, waar we wel iets mee kunnen doen is: snelheid gaat altijd boven hoogte, want te scherp varen en afknijpen veroorzaakt een enorm en inefficiënt snelheidsverlies.

Stiekem hoop ik wel dat er leden zijn, die nog een tip hebben om scherper te kunnen varen. Wie heeft bijvoorbeeld ervaring met een barberhauler? Of andere aanpassingen? Of een bewezen effectieve stand van grootzeil en genua? Wat doen jullie?

Laat ons dat gerust horen. Dialoog is zeer welkom.

Ben Riekhoff